

АНАЛІЗ ВИРОБНИЦТВА ЗЕРНОВИХ ТА ЗЕРНОБОБОВИХ КУЛЬТУР В УКРАЇНІ

Добронос Т.М., студентка,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка*

В Україні, як і у всьому світі, зернові та зернобобові культури займають найбільші посівні площі, що свідчить про їх виключно важливе продовольче, кормове і сировинне значення в національній економіці.

Зернові культури — основа сільськогосподарського виробництва. Зерно є основним енергетичним джерелом життєдіяльності людського організму. Найпоширенішими зерновими культурами в Україні є яра і озима пшениця, ярий і озимий ячмінь, жито озиме, овес, просо, кукурудза, гречка.

Зернобобові культури мають важливе значення в зерновому і кормовому балансі господарств. З усіх сільськогосподарських культур зернобобові містять велику кількість білка. Найбільша його питома вага в горосі, квасолі, сої, кормових бобах.

Зерно та продукти його переробки входять до раціону харчування людини (хліб, крупи, макарони, кондитерські вироби та багато іншого). Ці продукти відзначаються високими поживними і смаковими якостями, містять достатню кількість білків, вуглеводів, вітамінів, амінокислот й мінеральних солей.

Загальна потреба країни в зерні визначається кількістю його, що витрачається на харчування, переробку, корми, насіння, експорт та створення державних резервів. У цій величині найбільшу питому вагу має зерно, яке споживається тваринами і населенням як продукт харчування. В Україні від загальної кількості виробленого зерна на корм худобі і птиці використовується 52—57 %, на харчування -15—17%, насіння — 8—10%, переробку — 3—4% і втрачається при зберіганні і доробці — 6—8 %.

Виробництво зернових та зернобобових культур в Україні займає одне з основних місць у розвитку сільського господарства як галузі. Українські виробники зерна посідають восьме місце в рейтингу світових виробників зерна (серед лідерів у 2013 році Китай – 21% і США – 15,6%) та утримують 3% світового ринку. Динаміка розвитку

* Науковий керівник – Луценко О.А., к.е.н., доцент

ринку зерна України (враховуючи зернові та зернобобові культури) зображена у табл. 1.

Таблиця 1

Динаміка розвитку ринку зернових та зернобобових України за 2010-2014*

Рік	Посівні площі, тис. га	Виробництво тис. т	Урожайність, ц з площі збирання	Середні ціни реалізації с.-г. підприємствами (крім малих), грн/т
2010	15090	39271	26,9	1120,9
2011	15724	56747	37,0	1374,2
2012	15449	46216	31,2	1547,1
2013	16210	63051	39,9	1299,8
2014	14801	63859	43,7	1801,4
2014 р. у % до 2010 р.	98,1	162,6	162,5	160,7

* Складено за даними Державного комітету статистики України

З даних табл. 1 видно, що посівна площа за 2010-2014 рр. зменшилась на 2%, але урожайність збільшилась на 62,5% і досягла рівня 43,7 ц/га у 2014 р. проти 26,9 ц/га в 2010 році. Виробництво зернових за період, що аналізується збільшується в 1,6 рази і становить 63859 тис. т. Середня ціна реалізації с.-г. підприємствами зернових та зернобобових культур в 2014 році значно перевищує ціну 2010 року на 61% і складає 1801,4 грн за тону.

Підвищення ефективності виробництва зерна передбачає поліпшення його якості, забезпечення більшої сталості зернового господарства і ефективності використання його виробничих ресурсів. Основним напрямом подальшого розвитку зернового господарства є інтенсифікація виробництва зерна на основі внесення оптимальної кількості органічних і мінеральних добрив, розширення посівів високоврожайних сортів і гібридів, впровадження комплексної механізації, інтенсивних та індустріальних технологій, застосування прогресивних форм організації і оплати праці з урахуванням кінцевого результату.

Таким чином, в Україні виробництво зернових та зернобобових культур займає головне місце у рослинництві нашої країни. Посівні

площі під ці культури займають близько 50% усіх посівних площ в Україні, бо ці культури займають пріоритетне значення в забезпеченні продовольчої безпеки країни, складають основу сировинної бази переробних підприємств, є основним джерелом створення кормових ресурсів у тваринництві, відіграють визначальну роль в експорті держави.

ДЕФІНІЦІЯ ПОНЯТЬ «ПЛАНУВАННЯ» ТА «ПРОГНОЗУВАННЯ»

***Дудник О.В., ст. викладач, Коробка О., студентка,
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка***

Будь-яке підприємство зацікавлене в тому, щоб реально уявляти своє фінансове становище та місце в економічному світі не тільки сьогодні, а й в стратегічній перспективі. Це необхідно для того, щоб ефективно розвивати власну господарську діяльність і своєчасно виконувати свої зобов'язання перед державою, партнерами по бізнесу та іншими господарюючими суб'єктами.

Для досягнення даної мети необхідно здійснювати планування та прогнозування напрямків діяльності. Чітке розуміння завдань і цілей, поставлених перед організацією в цілому і перед конкретним співробітником зокрема, дозволить зміцнити становище господарюючого суб'єкта і досягти високих показників діяльності. Однак для більшості підприємств, планування та прогнозування діяльності, на даний час, не стало обов'язковою складовою управління господарською діяльністю. Хоча рентабельна діяльність підприємств в умовах ринкової економіки значною мірою залежить саме від того, наскільки вірогідно їх менеджери передбачають далекую й близьку перспективу розвитку, тобто від прогнозування та планування.

В економічній літературі поняття „план” і „прогноз”, а відповідно „планування” та „прогнозування”, не рідко вживаються в одному контексті. Автори даного підходу не вбачають між ними суттєвої різниці й використовують їх як синоніми. Проте, на нашу думку, зазначені категорії мають велику кількість відмінностей, важливих для розуміння.

План — це завдання, поставлене перед організацією та її співробітниками. Так має бути, і виконавцям потрібно насамперед